

ЗАВРШНА РЕЧ ТУЖИЛАШТВА ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ У ПРЕДМЕТУ
„ШКОРПИОНИ“

3. април 2007.

Поштовани суде,

Тужилаштво за ратне злочине у потпуности остаје при прецизираној оптужници јер сматра да је у току доказног поступка несумњиво утврђено да су оптужени извршили кривично дело ратног злочина против цивилног становништва које им се ставља на терет, за које су и кривично одговорни, а први пут је и домаћа и међународна јавност имала прилику да на свима познатом снимку прати све најважније детаље под којима се овај злочин одиграо.

Прва сазнања о овом злочину Тужилаштво за ратне злочине је имало две недеље пре првог емитовања овог снимка на суђењу Слободану Милошевићу на дан 01.06.2005.године, па је након тог емитовања уследила брза и ефикасна акција државних органа, тужилаштва и полиције, те су оптужени исте вечери када је снимак емитован били лишени слободе.

У току поступка, који је затим уследио, суд је извео велики број доказа, који указују да је овакав став тужилаштва основан.

Оптуженима Медић Слободану, Петрашевић Пери и Медић Браниславу ставља се на терет извршење кривичног дела ратног злочина према цивилном становништву из чл.142 ст.1 КЗЈ, а оптуженима Вуков Александру и Медић Александру исто кривично дело које су извршили као помагачи.

Оптужени Медић Слободан, Вуков Александар и Медић Бранислав, у одбранама датим током поступка, не признају да су одговорни за инкриминације које им се стављају на терет.

Оптужени Медић Слободан тврди да тога дана када се догађај десио није био у Трнову. Наводи да никакву наредбу за стрељање заробљеника није издао и да о томе ништа није знао све до момента када се снимак егзекуције појавио на телевизији.

Одбрана оптуженог Вуков Александра иде у правцу да он ништа није знао о наредби да заробљеници треба да буду стрељани, да се на месту догађаја, пре егзекуције, нашао из сасвим других разлога и да у вези са тим није имао било каквих активних радњи.

Оптужени Медић Бранислав се брани тако што тврди да је био присутан у близини спаљених викендица у месту Годињске Баре где су стрељани заробљени бошњачки цивили, али да у њих није пуцао. Истакао је да критичном приликом наредбу за стрељање заробљеника није издао оптужени

Медић Слободан, који тог дана и није био у Трнову, већ је то наредио њему непознати официр Војске Републике Српске.

Оптужени Петрашевић Перо признаје да је оптужени Медић Слободан, као командант јединице «Шкорпиони», издао наредбу лицима која су се налазила у његовом обезбеђењу, међу којима се он налазио, да стрељају заробљенике и да је он морао да изврши наређење учествујући у њиховој егзекуцији.

Оптужени Медић Александар признаје да је био у пратњи заробљених цивила по наређењу свог команданта оптуженог Медић Слободана од базе «Шорпиона» у Трнову до места стратишта, да није знао да заробљенике треба стрељати, да критичном приликом није пуцао у њих, те да својим поступцима ни на који начин није помогао у извршењу кривичног дела.

Одбране оптужених, Медић Слободана, Вуков Александра, Медић Бранислава и Медић Александра не треба прихватити, јер су у супротности са изведеним доказима.

Из исказа бројних сведока и оптужених Петрашевић Пере и Медић Александра несумњиво произилази да је критичног дана оптужени Медић Слободан био у бази у Трнову и да је он издао наређење да се заробљеници стрељају.

Оптужени Петрашевић Перо и Медић Александар су том приликом, односно, све време, заједно са Момић Милорадом, представљали лично обезбеђење оптуженог Медић Слободана, те из њиховог исказа и исказа бројних сведока јасно произилази да су били стално уз свог команданта, како за време редовних активности јединица у Ђелетовцима и околини, тако и на терену у околини Трнова. Они тврде, као и сведок Стојковић Слободан, да је критичном приликом, када су доведени заробљеници у штаб јединице, био присутан оптужени Медић Слободан, који им је тада наредио да стрељају заробљенике, а да то сними сведок Стојковић. Имајући у виду доказе који јасно карактеришу личност оптуженог Медић Слободана, као и начин функционисања и командовања јединицом «Шкорпиони», искључено је да се такав догађај могао уопште десити без његовог знања и наређења. По нашој оцени, постојање кривичног дела и кривична одговорност у радњама оптуженог Медић Слободана је несумњива.

Одбрана оптуженог Вуков Александра не може се прихватити из више разлога који произилазе из прикупљених доказа од којих ћемо нагласити само неке.

У току поступка несумњиво је утврђено да оптужени Медић Слободан никада није био на борбеној линији коју је држала јединица «Шкорпиони», а у чијој близини је извршена егзекуција. Како је стално био у пратњи свог обезбеђења, а на Трновском ратишту уз њих је био осуђени Слободан Давидовић, нико из те групе није био на том месту, што потврђују оптужени Петрашевић Перо и Медић Александар. Тај терен је само делимично познавао оптужени Медић Бранислав, и то само до места где је камион заустављен и на ком су искрцани заробљеници, јер су до тог места довожене потрепштине за део јединице на положају одакле су те ствари на рукама преносили војници који би сишли са борбене линије. Са друге стране, оптужени Вуков Александар, као заменик команданта јединице и командир извиђачког вода, од руководећег састава

«Шкорпиона» највише времена је провео на борбеној линији, и као искусан и веома стручан војник старао се о борбеним дејствима, што претпоставља, поред осталог, добро познавање терена, што је он на веома убедљив начин демонстрирао током главног претреса објашњавајући поједине војнострукне ситуације. Примивши наређење из штаба, да сиђе до места до којег је могао доћи камион и да поведе неколико војника ради преузимања пошиљке, како је по правилима конспирације назначено као «пакет», тамо затиче људе из обезбеђења команданта јединице, сведока Стојковића како снима камером и групу заробљених цивила како леже на земљи. Ако се за тренутак вратимо на догађаје који су снимљени камером, видећемо да након доласка камиона до последње тачке заробљеници не бивају одмах искрцани и ликвидирани већ се очигледно нешто чекало. Део који је везан за потребу набавке пуне батерије за камеру наступа касније и одлазак оптуженог Медић Бранислава по њу у Трново, очигледно није био од утицаја што се не врши ликвидација заробљеника. У међувремену, до момента када је наређено заробљеницима да устану и крену ка месту стратишта дошао је оптужени Вуков Александар. У својој одбрани оптужени Вуков наводи да је пришао оптуженом Петрашевићу и питао га да ли је нешто стигло из штаба за њега, па када је добио негативан одговор вратио се на борбену линију а оставио извиђаче који су сишли са њим да сачекају камион и преузму пошиљку, уколико накнадно стигне. Ако је то тачно, онда није јасно ко му је могао рећи да је камион отишао по те предмете јер се на снимку јасно чује како сведок Стојковић упозорава присутне да ће батерија на камери ускоро престати да функционише те да оптужени Медић Бранислав оде по пуну батерију у базу, што је јасно могао чути и оптужени Петрашевић. Значи, извиђачи су остали из неког другог разлога и нису се вратили на борбену линију заједно са оптуженим Вуков Александром. Ако се при том има у виду да су стрељани цивили заробљени у околини Сребренице која се налази на више од 150 километара од Трнова и да су након стрељања њихови лешеве поливени бензином и спаљени у већ спаљеној викендици, намеће се закључак да је егзекуција заробљеника на том месту и накнадно спаљивање лешева имало за циљ прикривање убиства цивила заробљених у Сребреници, тако што би се њихови посмртни остаци повезали са ранијим ратним збивањима када је викенд насеље, где су они стрељани, разрушено и запаљено. Оптужени Медић Александар је навео да је након повратка у штаб јединице оптужени Петрашевић рапортирао команданту да је наређење извршено и да су «пакети» ликвидирани. Имајући у виду те чињенице и остале доказе прикупљене у току овог поступка, тужилаштво сматра да је оптужени Вуков Александар знао ко су заробљеници, да је знао шта ће им се десити и како та ликвидација треба да изгледа и да је при том непосредним егзекуторима помогао, тако што им је рекао где да кривично дело изврше, да би се постигао жељени ефекат.

Из одбране оптужених Петрашевић Пере и Медић Александра, исказа сведока, те снимка егзекуције, несумњиво произилази да је оптужени Медић Бранислав пуцао у заробљенике и да је извршио кривично дело које му се ставља на терет.

Оцењујући доказе који су прикупљени током поступка, тужилаштво сматра да је и оптужени Медић Александар учествовао у извршењу кривичног дела, на начин како је оптужен. Његова одбрана, да није знао где воде заробљенике и шта ће са њима бити, једноставно није тачна. Ако се узме у обзир његов

разговор са заробљеником, чињеница да је од почетка дешавања па до краја био са њима, и цео контекст догађања, намеће се логичан закључак да је знао шта ће се десити са заробљеницима те да је својим активним понашањем у обезбеђењу њиховог присуства од Трнова до тренутка ликвидације, допринео да буду лишени живота.

Постојање кривичног дела и кривичне одговорности оптуженог Петрашевић Пере произилази како из његовог признања тако и доказа који то признање поткрепљују.

Да би квалификован облик убиства прерастао у ратни злочин потребно је постојање још неких чињеница које представљају битне елементе тог кривичног дела о чему ћемо навести следеће факте.

Није спорно да је у поменутом периоду, постојао оружани сукоб у Босни и Херцеговини, између оружаних формација српског, бошњачког и хрватског народа. Такође је познато да је постојао споразум о узајамном помагању између тада самопроглашених и у смислу правила међународног јавног права непризнатих државних творевина Републике Српске и Републике Српске Крајине. Тај споразум је предвиђао помоћ и у војним активностима. Такве творевине се у жаргону називају «такозване», «пара» и слично, а самим тим и органи тих «држава» имају исти префикс.

У току поступка, прикупљени су бројни докази, по нашој оцени довољни, да би се могле са сигурношћу утврдити одлучне чињенице на основу којих се може извести јасан закључак да је у конкретном случају, де факто, паравојна јединица «Шкорпиони» оружана формација која се морала придржавати правила међународног хуманитарног права и да је у конкретном случају извршен ратни злочин, што произилази из одредаба Четврте Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата и Другог допунског протокола.

Након великих ратних дејстава крајем 1991. и почетком 1992. године и формирања Републике Српске Крајине, дошло је до одређене стабилизације фронта, који се једним делом протезао уз реку Босут. На источном делу реке, око села Ђелетовци, налазила су се нафтна поља са инсталацијама за експлоатацију која су требала бити стављена у функцију, те се указала потреба за њиховим обезбеђењем. Експлоатацијом те нафте бавило се новоформирано предузеће Нафтна индустрија Републике Српске Крајине. У оквиру ње формирана је посебна јединица којом је командовао оптужени Медић Слободан и која је првобитно носила назив «Одред Боца». Касније, како се број припадника те јединице повећавао, у војном смислу одред прераста у формацију ранга батаљона и добија назив «Шкорпиони». У свом саставу та јединица има команданта са личним обезбеђењем, две чете, извиђачки вод, интендантски сектор и радну јединицу. Свака нижа формацијска јединица имала је свој командни кадар. Седиште јединице је било у Ђелетовцима где је касније изграђена и касарна. Формално-правно сви припадници јединице су били запослени у Нафтној индустрији РСК, од које су примали личне дохотке, преко ње били осигурани од повреде на раду и тај период им је касније признат у радни стаж, о чему су прикупљени бројни материјални докази. У војном смислу били су припадници Вуковарског корпуса Војске РСК, од ког су добијали

војну логистику.

У току редовних активности, јединица «Шкорпиони» била је искључиво подређена свом команданту оптуженом Медић Слободану. Он је одлучивао ко ће у јединицу бити примљен, ко ће бити отпуштен, ко ће коју дужност обављати, ко ће који чин имати, ко ће за одређени прекршај бити кажњен, којом казном, а често је и сам извршавао казне физичком тортуром итд. Када су одлазили на ратишта у Босну и Херцеговину наредбу у томе су добијали из Вуковарског корпуса и тамо били потчињени команди Војске РСК.

Имајући ово у виду, може се закључити да су «Шкорпиони» били класичан пример паравојне формације.

С обзиром на чињеницу да на ратиштима у Босни и Херцеговини јединица није дејствовала самостално већ у саставу Војске РС, а имајући у виду да су сви оптужени а и остали припадници јединице који су ишли на «терен», како се то у жаргону називало, служили војни рок у Југословенској Народној Армији, била су им позната правила која се наређења морају извршити, а која не. Према томе, несумњиво је да су критичном приликом повређена правила цитираних међународних прописа, који су инкорпорирани или уграђени у наше кривично законодавство.

Имајући у виду све наведено, предлагемо да суд оптужене Медић Слободана, Петрашевић Перу, Медић Александра, Вуков Александра и Медић Бранислава огласи кривим и осуди на казну по закону, узимајући у обзир све околности и појединачне улоге и доприносе у извршењу конкретног кривичног дела.

Посебно указујемо да суд, од отежавајућих околности, генерално мора имати у виду чињеницу, да су критичном приликом лишени живота млади људи и деца, од којих је Сафет Фејзић на дан страдања имао 17 година и 6 месеци, Азмир Алиспахић 16 година и 9 месеци и Дино Салиховић само 16 година и 20 дана, а који ни једним својим поступком нису дали повода да се са њима тако поступи, да се према њима крајње нељудски поступало па им се није дало ни мало воде у последњим тренуцима живота и да је у тим страшним моментима, када су људи требали да буду насилно лишени живота код њихових целата постојала весела и опуштена атмосфера, од првог до последњег тренутка, као да се ради о најобичнијем догађају, што јасно карактерише њихове личности и однос према највећим људским вредностима.

С друге стране, током овог суђења утврђене су и олакшавајуће околности на страни оптужених и то да оптужени нису осуђивани, да је оптужени Петрашевић Перо једини признао извршење кривичног дела и изразио најдубље кајање, те својим држањем у току кривичног поступка значајно допринео да се утврди истина. То исто се може рећи и за оптуженог Медић Александра, који је, иако није признао извршење кривичног дела, својим искреним држањем и несумњивим кајањем јасно манифестовао свој психички однос према предметном догађају. Такође је утврђено да код оптуженог Вуков Александра због лошег здравственог стања постоји висок степен инвалидитета. Поред тога, у односу на све оптужене је утврђено да припадници њихове јединице «Шкорпиони» нису у оквиру свог борбеног деловања у околини Трнова заробили бошњачке цивиле већ да су то учинили припадници Војске Републике

Српске и наредили им да их стрељају.

Међутим, с обзиром на све околности и тешке последице, све наведене олакшавајуће околности имају само релативан значај и по нашем мишљењу не могу имати утицај на блаже кажњавање оптужених и то без обзира да ли се ради о непосредним извршиоцима овог кривичног дела или о помагачима. Подсетио бих на речи брата пок.Делић Јусе, ошт.Бекта Делића на главном претресу на дан 12.03.2007.године, који је тражећи максималну осуду за оптужене казао: «Рекли су да им је наређено да побију, али није им нико наредио да не дају воде. Јасно се на снимку види да ти људи траже воде. Они му псују мајку балијску... Не може ме убедити апсолутно да му је наређено да побије људе, да он то није хтео. Можда му је наређено, али је и добровољно то радио.... ако би ме неко наћерао да убијем некога, а ја нисам за то, дај ми воде, ево ти воде, напиј се. Морам те убити, али ево ти воде, напиј се.»

Дакле, када се имају у виду све напред наведене околности и ниске побуде оптужених да се прикрије још већи злочин који је извршен у Сребреници, те да је оштећеним жртвама Фејзићу, Алиспахићу, Салиховићу, Ибрахимовићу, Салкићу и Делићу изречена смртна пресуда са истовременим извршењем смртне казне без суђења и без кривице, као и без права на жалбу, сврха кажњавања се може постићи уколико свим оптуженима овај суд буде изрекао максималну казну предвиђену за кривично дело ратног злочина против цивилног становништва из чл.142. ст.1. КЗ СРЈ.

ТУЖИЛАЦ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Владимир Вукчевић